

GÖTEBORGS
UNIVERSITET

STATSVETENSKAPLIGA
INSTITUTIONEN

DET EUROPEISKA MEDBORGARINITIATIVET, ECI

Resurser, motivation och EU-attityds påverkan på
sannolikheten att vilja använda ECI

Matilda Rosander

Uppsats/Examensarbete:	Kandidatuppsats i Europakunskap, 15 hp
Program och kurs:	Europaprogrammet, Examensarbete i Europakunskap
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht 2016
Handledare:	Maria Solevid
Examinator:	
Rapport nr:	

Abstract

The European Citizens' Initiative, ECI, is a new tool of participatory democracy in the EU. In consideration of political equality, the purpose of this essay is to study how resources, motivation and EU-attitude affects the likelihood of using the ECI. Resources and motivation have in earlier studies turned out to have a significant effect on political participation. By analysing the data from the Eurobarometer 83.3 this study shows that resources in terms of education have a significant effect on the likelihood of using the ECI. A good household income turns out to have a weak negative effect on the likelihood of using the ECI. Motivation in terms of EU knowledge and political discussion about EU have a significant effect on the likelihood to use the ECI. A new aspect is included in this study, interaction with resources and motivation with EU-attitude. Studies of the European parliament elections show that positive EU attitude has a positive effect on the voter turnout. The result show that the same mechanisms also applies to ECI, the likelihood of using ECI and EU-knowledge is different depending on EU-attitude. In aspect of political equality, the ECI is a participatory democracy tool that is unequal among European citizens.

Examensarbete:	Kandidatuppsats i Europakunskap
Titel:	Det europeiska medborgarinitiativet, ECI – Resurser, motivation och EU-attityds påverkan på sannolikheten att vilja använda ECI
Program och kurs:	Europaprogrammet, Examensarbete i Europakunskap
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Ht 2016
Författare:	Matilda Rosander
Handledare:	Maria Solevid
Antal ord:	11849

Sökord: Politiskt deltagande, politisk jämlikhet, valdeltagande, citizen participation, political equality, participatory democracy, european demos, The European Citizens' Initiative, ECI, det europeiska medborgarinitiativet.

Innehållsförteckning

Tabell- och figurförteckning	4
1. Inledning	5
1.2 Syfte	6
1.2 Disposition	6
2. Bakgrund till det Europeiska Medborgarinitiativet (ECI) som ett deltagardemokratiskt verktyg 7	7
2.1 Medborgarinitiativets uppkomst och funktionssätt.....	7
2.2 Processförklaring ECI.....	8
2.3 Medborgarinitiativets hinder	8
3. Teori och tidigare forskning	10
3.1 Valdemokrati och deltagardemokrati.....	10
3.2 Politiskt deltagande.....	11
3.2.1 Definition av politiskt deltagande.....	11
3.2.3 Resurser	12
3.2.4 Motivation	13
3.2.5 Rekryterande nätverk	14
3.3 Förklaringar till EU-relaterat politiskt deltagande	14
4. Specificerat syfte och hypoteser	17
5. Metod och material	18
5.1 Metod.....	18
5.3 Operationaliseringar.....	20
5.3.1 Beroende variabel	20
5.3.2 Oberoende variabler.....	22
6. Resultat	24
6.1 Regressionsanalys resurser, motivation och EU-attityd.....	24
6.2 Regressionsanalys med interaktion för EU-attityd.....	29
7. Slutsatser	33
Referenslista	36
Appendix.....	40

Tabell- och figurförteckning

FIGUR 1 MODELL ÖVER FÖRVÄNTAT SAMBAND MELLAN RESURSER, MOTIVATION OCH EU-ATTITYD.....	18
TABELL 1 FÖRDELNING ÖVER BEROENDE VARIABEL SANNOLIKHET ATT ANVÄNDA ECI.	21
TABELL 2 FÖRDELNING ÖVER BEROENDE VARIABELN SANNOLIKHET ATT ANVÄNDA ECI.....	21
TABELL 3 RESURSER, MOTIVATION OCH EU-ATTITYDS EFFEKT PÅ SANNOLIKHETEN ATT ANVÄNDA ECI.	25
TABELL 4 INTERAKTION MELLAN UTBILDNING OCH EU-ATTITYD.....	30
TABELL 5 INTERAKTION MELLAN EU-KUNSKAP OCH EU-ATTITYD	31
TABELL 6 EFFEKTPARAMETERTABELL, INTERAKTION EU-KUNSKAP OCH EU-ATTITYD BLAND PERSONER MED VÄRDE NOLL PÅ ÖVRIGA VARIABLER	32
TABELL 7 EFFEKTPARAMETERTABELL, INTERAKTION EU-KUNSKAP OCH EU-ATTITYD BLAND PERSONER MED VÄRDE ETT PÅ ÖVRIGA VARIABLER	32

1. Inledning

Politiskt deltagande utöver valdeltagande ses ofta som ett viktigt inslag i den representativa demokratin. Det deltagardemokratiska idealet, att medborgarna även ska vara med och påverka de politiska besluten och beslutsfattarna mellan valen, genomsyras av en tro på deltagandets utbildande potential i form av både ett ökat politiskt intresse och en ökad politisk förståelse vilket i förlängningen skulle kunna stärka den representativa demokratin (Jarl, 2003, s. 125). I demokratidebatten förs det ibland fram argument om att ökat deltagande mellan valen kan råda bot på problem som den representativa demokratin i vissa länder kan bära på, såsom minskat valdeltagande och sjunkande förtroende för politiska institutioner (Amnå, 2003, s. 122).

Direktdemokratiska instrument som ett komplement till den representativa demokratin har under det senaste decenniet ökat i flera europeiska länder. Den Europeiska Unionen har i och med Lissabonfördragets införande också ett direktdemokratiskt verktyg, det europeiska medborgarinitiativet, European Citizens' Initiative (ECI), som ett komplement till den representativa demokratin. Syftet med detta direktdemokratiska inslag är att det ska medföra en rad positiva effekter på den representativa demokratin i EU, till exempel att stärka känslan av ett europeiskt medborgarskap, öka det medborgerliga deltagandet för EU-frågor, stärka det demokratiska systemet och öka den medborgerliga inkluderingen i beslutsfattandet (Organ, 2014, s. 424; Gherghina & Groh, 2016, s. 375).

Deltagardemokrati ses av vissa, men inte alla, som både ett önskvärt och nödvändigt inslag i den representativa demokratin (Amnå 2003, s. 122; Gherghina & Groh 2016, s. 374). Men deltagardemokrati är inte helt oproblematiskt då politiskt deltagande utöver valdeltagande i många fall är mycket ojämnt fördelat medborgare emellan. Politisk jämlikhet är ett återkommande inslag i forskning om politiskt deltagande och deltagardemokrati. Studier, både nya och äldre samt från olika länder visar att resursstarka och motiverade medborgare är mer politiskt aktiva än resurssvaga och mindre motiverade medborgare, och skillnaden i deltagande är minst för valdeltagande än för andra typer av politiskt deltagande (Se bl.a. Gilljam, 2003; Brady, Verba & Schlozman, 1995; Verba, Brady, Schlozman & Nie, 1993). Studier av valdeltagande till Europaparlament visar att det relativt sett låga valdeltagandet också innebär att det finns större ojämlikheter mellan vilka som rösta och inte röstar i Europaparlamentsval än i nationella val. Forskning visar även att attityden till EU spelar stor roll för motivationen att gå att rösta. På så sätt skiljer sig Europaparlamentsvalen från de

nationella valen i den mening att personliga motivationsfaktorer har större inverkan på valdeltagandet (Söderlund, Wass & Blais, 2011; Blondel, Sinnot & Svensson, 1997).

En förutsättning för lyckad deltagardemokrati är att det sker i mindre och homogena enheter, till exempel stadsdelsnivå. Det är således inte oproblematiskt att det Europeiska medborgarinitiativet ligger på överstatlig nivå eftersom direktdemokratiska enheter redan från början bättre frodas i mindre och homogena samhällen (Cuesta-López 2012, s. 267; Dahl, 1999). När den demokratiska enheten blir större minskar också medborgarnas kontroll över respektive kapacitet att delta i de demokratiska besluten. Minskad effektivitet att påverka beslutfattare brukar lyftas fram som ett exempel på vad som händer när den demokratiska enheten blir större (Dahl 1999; 1994). Eftersom studier också visar att valdeltagandet, som är den mest jämlika formen av politiskt deltagande, är mindre jämlikt i Europaparlamentsval än i nationella val är uppsatsens övergripande fråga vad ett deltagardemokratiskt verktyg som ECI får för konsekvenser för den politiska jämlikheten då politiskt deltagande utöver valdeltagande redan är ojämnt fördelat mellan medborgare på EU-nivå.

Eftersom Medborgarinitiativet, ECI, inte bara är ett nytt inslag av politiskt deltagande i EU, utan även saknar internationell motsvarighet saknas forskning om vad ECI får för konsekvenser för medborgarnas politiska jämlikhet. Uppsatsen bidrar därmed till att försöka minska den kunskapsluckan. Den befintliga forskningen kring ECI behandlar främst initiativprocessen och förutsättningar för ett lyckat initiativ (exempelvis Monaghan, 2012). Det finns också tidigare studier som har undersökt EU-medborgarnas intentioner till *varför* de skulle kunna tänka sig att använda ECI exempelvis påverkas av politiskt missnöje (Kentmen-Cin, 2014), och om positiv inställning till ECI påverkar EU-attityden (Gherghina & Groh, 2016).

1.2 Syfte

Syftet med uppsatsen är att studera ECI från ett politiskt jämlikhetsperspektiv genom att undersöka vad som påverkar sannolikheten att EU-medborgare vill använda ECI. Mer specifikt är syftet med uppsatsen att undersöka hur individers *resurser*, *motivation* och *EU-attityd* påverkar sannolikheten att använda ECI som en politisk deltagandeform.

1.2 Disposition

Uppsatsen inleds med en bakgrund till det Europeiska medborgarinitiativet, ECI. Avsnitt tre

presenterar teori och tidigare forskning med en genomgång av begreppen valdemokrati och deltagardemokrati samt en definition av politiskt deltagande. För att sedan följas av en genomgång av resurser, motivation och nätverks påverkan på politiskt deltagande samt att förklaringar till EU-relaterat politiskt deltagande presenteras. I avsnitt fyra presenteras ett specificerat syfte och hypoteser och i avsnitt fem sker en genomgång av metod och material och i avsnitt sex presenteras studiens resultat. Uppsatsen avslutas med en diskussion av studiens resultat och slutsatser.

2. Bakgrund till det Europeiska Medborgarinitiativet (ECI) som ett deltagardemokratiskt verktyg

2.1 Medborgarinitiativets uppkomst och funktionssätt

Vid Maastrichtfördragets undertecknande 1992 fick tanken om ett europeisk medborgarskap ett officiellt erkännande och kopplingen till civilsamhället kom i fokus. Ökad betydelse för civilsamhället efter Maastrichtfördragets införande berodde på att fördjupningen av den europeiska integrationen inte bara skulle styras av ekonomiska intressen. Att skapa ett europeiskt medborgarskap, ett europeiskt demos, var menat att ökat gemenskapen i unionen, främja en gemensam identitet samt att medborgare skulle kunna komma i direktkontakt med EU:s institutioner (Kohler-Koch, 2012, s. 809-810). I och med antagandet av Lissabonfördraget 2009 har EU försökt att stärka sin demokratiska legitimitet genom att komplettera den representativa demokratiska grunden med deltagardemokratiska inslag (Organ, 2014, s. 422). Det Europeiska Medborgarinitiativet, The European Citizens' Initiative (ECI), artikel 11.4, innebar införandet av ett deltagardemokratiskt instrument i EU som är unikt sitt slag. ECI ger EU-medborgare möjligheten att föra fram initiativ till lagförslag till EU-kommissionen. Medborgarinitiativet öppnar således upp för dialog mellan medborgare och EU:s institutioner vilket ses som en central del av det deltagardemokratiska idealet (Bouza Garcia & Del Río Villar, 2012, s. 312).

Det finns förhoppningar på att ECI ska kunna stärka det demokratiska systemet i EU genom att ge medborgarna möjligheter till aktivt deltagande och påverkansmöjligheter utöver valen. ECI förväntas även kunna bidra till att göra EU mer inkluderande genom att utvidga deltagande till nya aktörer som vanligtvis inte är delaktiga och att ge en starkare roll till medborgarna och det organiserade civilsamhället. Slutligen förväntas ECI kunna bidra till att öka diskussionen och engagera fler medborgare och således stärka ett europeiskt demos, en allmän "europeisk sfär" (Bouza Garcia & Del Río Villar, 2012, s. 313). Gherghina & Groh

(2016, s. 374) lyfter specifikt fram sex aspekter på hur initiativet kan användas: hindra EU från att göra något, få EU att göra något nytt, göra nuvarande EU-lagstiftning bättre, använda ECI som ytterligare ett verktyg att påverka EU:s policy-agenda, bygga medborgerliga europeiska nätverk och att göra individer eller grupper mer uppmärksammade i den offentliga sfären.

2.2 Processförklaring ECI

ECI-processen kan delas in i tre huvuddelar. I den första delen, förberedelsestadiet, skapas en medborgarkommitté som är organisatör för initiativet. Medborgarkommittén ska bestå av minst sju EU-medborgare från minst sju medlemsländer. Den andra delen är den officiella initiativprocessen. Den består i sin tur av fem steg:

1. Registrering av initiativet på ECI:s hemsida.
2. Certifiering av insamlingssystemet.
3. Insamling av en miljon underskrifter med en tidsgräns på ett år.
4. Verifiering av insamlade underskrifter.
5. Inlämnande av initiativet till Kommissionen.

Den tredje delen av initiativprocessen är responsen på initiativet från Kommissionen. Det är långt ifrån alla initiativ som kommer så långt i initiativprocessen att de bli behandlade av Kommissionen. Om ett initiativ har klarat stegen i del två får medborgarkommittén möta representanter från Kommissionen och presentera sitt initiativ under en offentlig utfrågning i Europaparlamentet. Även om ett initiativ tar sig så här långt i processen har Kommissionen ingen skyldighet att vidta några åtgärder (Europeiska Kommissionen, EU:s medborgarinitiativ, 2016).

2.3 Medborgarinitiativets hinder

Det Europeiska medborgarinitiativet beskrivs som ett deltagardemokratiskt instrument som ska öka den demokratiska legitimiteten samt öka det europeiska medborgerliga engagemanget. Men trots att ECI vänder sig till medborgarna framgår det tydligt av tidigare studier av ECI att användning av initiativet går via det organiserade civilsamhället, Civil Society Organizations (CSO:s) och Non Governmental Organizations (NGO:s) (Bouza Garcia & Del Río Villar, 2012; Greenwood, 2012; Monaghan, 2012; Organ, 2014; Boussaguet, 2015). Det är dock viktigt att påpeka att Kommissionen är medvetna om civilsamhällesorganisationernas betydelse i initiativprocessen eftersom Kommissionen ser CSO:s och NGO:s som ett medel för att överbrygga klyftan mellan EU:s institutioner och EU-

medborgarna (Kutay, 2015, s. 805).

Varför det främst är NGO:s som är de huvudsakliga initiativtagarna beror på att initiativprocessen är resurskrävande. Resurser som krävs för initiativprocessen innefattar både tid och pengar men även kunskap. För att lägga fram ett initiativförslag behövs kännedom om vad som omfattar Kommissionens lagförslagsbefogenheter, samt att lagförslaget inte får strida mot EU:s grundläggande värderingar (Greenwood, 2012, s. 330). Organ (2014, s. 440-441) anser att Kommissionen har en för snäv tolkning om av vad som faller under deras beslutsbefogenheter vilket i sin tur påverkar ramen för initiativförslagen. Eftersom de initierade lagförslagen inte får innefatta någon fördragsändring tenderar initiativen beröra områden som redan finns på EU:s lagstiftningsagenda. Med det i beaktning menar Greenwood (2012) och Organ (2014) att det krävs någon form av juridisk kunskap eller juridisk inblandning i initiativprocessen. På grund av att initiativprocessen innefattar mycket höga krav så har än så länge endast är tre inlämnade initiativ uppfyllt alla Kommissionens krav och blivit behandlade: One of us, Stop vivisection och Water and sanitation are a human right! (Europeiska Kommissionen, EU:s medborgarinitiativ, Officiella register, 2016).

I allmänhet ligger medborgarinitiativs framgång inte bara i att de ska vara ”deltagarvänliga”. De är också beroende av att initiativtagarna möts av en god mottaglig attityd från institutionerna som ställer rimliga krav på medborgarna. När deltagandet inte är meningsfullt, eller inte blir förknippat med inflytande, kan deltagandedemokratiska inslag snarare stjälpa än att hjälpa den representativa demokratin. Om inte institutionerna och dess aktörer vågar släppa ifrån sig makt och bjuda in till deltagande eller motarbetar eventuella påverkansförsök och engagemang, finns det en risk att det får motsatt effekt. Det räcker alltså inte att i praktiken ge medborgare möjlighet till inflytande utan det krävs att man från det politiska hållet skapar förutsättningar för deltagande (Jarl, 2003, s. 139-140; Gherghina & Groh 2016, s. 375). Kommissionen har visat stor entusiasm för ECI och har uttryckt en stor önskan om att det ska lyckas. Men då kraven för ECI är mycket höga har Kommissionen fått mycket kritik eftersom initiativprocessen i sig är mycket omfattande, och lägger för stor börda på initiativtagarna (Organ, 2014 s. 442-443; Bouza Garcia & Del Río Villar, 2012; Monaghan, 2012).

3. Teori och tidigare forskning

3.1 Valdemokrati och deltagardemokrati

Valdemokrati är idealtypen för det representativa styrelseskicket. Valdemokrati är det demokratiideal där medborgarna påverkar politikens utformning via regelbundet återkommande val. Utgångspunkten är att medborgarna är välinformerade om den förda politiken, samt att representanterna är lyhörda inför väljarna. Men kontakten och påverkan från väljarna ska i valdemokratins idealtyp i stor mån begränsas mellan valen (Gilljam & Hermansson, 2003, s.15). Det deltagardemokratiska idealet å andra sidan kräver politiskt aktiva och engagerade medborgare som tar politiskt ansvar även mellan valen för att öka det medborgerliga inflytandet. Deltagardemokrati ses som ett komplement till den representativa demokratin då välfungerande deltagardemokratiska inslag förväntas kunna föra över positiva effekter på den representativa demokratin i form av ökat politiskt deltagande, ökat politikerförtroende och ökad medborgerlig inkludering (Gilljam & Hermansson, 2003, s. 19-20).

Men det finns vissa aspekter av det deltagardemokratiska idealet som kan krocka med valdemokratins ideal. Det första är den politiska jämlikheten och representativiteten. Ett av valdemokratins ideal är att det politiska deltagandet ska vara jämlikt, en person – en röst. Men olika former av politiskt deltagande kräver olika typ och mängd av resurser. Det går inte att avfärda att det finns demografiska skillnader, och i många fall även åsiktsskillnader, mellan de som deltar och de som inte deltar politiskt och kan således inte vara representativa för populationen i stort (Verba et al., 1993, s. 303-304). Ett annat hinder för deltagardemokratin är aspekten tid och vilja. Alla har inte möjlighet eller tid till aktivt deltagande, vilket innebär att andra former av politiskt deltagande, än valdeltagande, kan bli ännu mer ojämnt och direkt motverka syftet med den representativa demokratin (Amnå, 2003, s.116-118).

Deltagardemokratins ideal, och de positiva förhoppningar den förväntas medföra, har en stor förankring även utanför den akademiska världen. Den svenska politiska demokratidebatten har i mångt och mycket handlat om att införa fler deltagardemokratiska inslag i den representativa demokratin för att det anses som ett medel för att råda bot på sjunkande valdeltagande, politikermissstro och växande känslan av politiskt utanförskap (Gilljam & Hermansson, 2003, s. 20). Den Europeiska Kommissionen delar samma uppfattning. På EU-nivå har både Kommissionen och Europarådet genomfört stora projekt för att både analysera och stimulera medborgarnas engagemang för EU, eftersom EU-medborgare har en vikande

tilltro till de politiska institutionerna, sjunkande valdeltagande och tilltagande politisk cynism gentemot EU (Amnå, 2008, s. 27). Förutom ECI, som har ett ”bottom-up” perspektiv, så finns det andra typer av deltagardemokratiska instrument på EU-nivå, men med ”top-down” perspektiv. De sistnämnda är deltagardemokratiska instrument av mer deliberativ karaktär där EU:s institutioner kontaktar medborgare i form av medborgarkonferenser och medborgarkonsultationer (Boussaguet, 2015, s. 109; Gherghina & Groh 2016, s. 374).

Det är viktigt att ha i åtanke under vilka förutsättningar det är rimligt att tro att deltagandet kan medföra det deltagardemokratiska idealets utbildande effekt och i förlängningen stärka den representativa demokratin. En viktig förutsättning är att deltagande känns inflytelserikt och därmed meningsfullt. Sannolikheten att deltagandet ska medföra utbildande effekter ökar med graden upplevt inflytande, och att de deltagande tar del i ett reellt beslutsfattande, vilket i sin tur kan medföra en känsla av meningsfullt deltagande och ökande av förmågor (Jarl, 2003, s.130-131). Jarl (2003, s. 139) beskriver även att mötet med det demokratiska systemet och dess aktörer har en avgörande betydelse för hur deltagare upplever sitt engagemang och dess effekter. Det kan således finnas en risk i deltagande som inte känns meningsfullt eftersom det kan leda till frustration och missnöje, samt att lusten för deltagande i andra sammanhang också kan minska. Som tidigare påpekats så har det uppkommit kritik om att ECI-processen är omständlig och ställer för höga krav på initiativtagarna (Organ 2014; Boussaguet 2015).

3.2 Politiskt deltagande

3.2.1 Definition av politiskt deltagande

En väletablerad definition av politiskt deltagande avser en handling som är direkt menad att påverka genom att rösta, eller indirekt genom att påverka politiska beslutsfattare och deras beslut (Verba et al., 1995). Vad som definieras som politiskt deltagande har under senare årtionden kommit att vidgas för att även innefatta handlingar som är ämnade att påverka andra mottagare än politiker. Således kan politiskt deltagande definieras som avsiktliga handlingar som är ämnade att påverka politiska utfall (Amnå, 2008, s. 15).

Exempel på politiskt deltagande är arbete i organisation/rörelse/nätverk, skriva under namninsamlingar, kontakta politiker, delta i demonstrationer, delta i partiarbete, kontakta eller medverka i press, radio eller TV, delta i kampanj på internet, bojkotta eller medvetet köpa viss produkt av politiskt, etiskt eller miljömässigt skäl och ekonomiskt stötta ideell verksamhet (Amnå, 2008, s. 51). Det går att dela in det politiska deltagandet i institutionellt

och icke-institutionellt politiskt deltagande. Det institutionella politiska deltagandet innefattar organiserade formella former, såsom val. Icke institutionellt politiskt deltagande kännetecknas av spontana och informella deltagandeformer såsom protester och bojkottning (Kaase, 1999, s. 14-15). ECI kan således placeras in i facket som institutionellt politiskt deltagande.

3.2.2 Civic Voluntarism Model - resurser motivation nätverk

En väletablerad modell som används för att förklara politiskt deltagande är Civic Voluntarism Model (CVM) (Verba et al., 1995). I CVM är det politiska deltagandet uppbyggt på tre faktorer, om man *kan delta*, om man *vill delta* och om man blir *uppmannad att delta*. Dessa faktorer representerar *resurser*, *motivation* och *nätverk* vilka i sin tur har påverkan på det politiska deltagandet. Inom dessa uppdelningar infaller vissa aspekter. Resurser innefattar faktorerna tid, pengar, och medborgerliga färdigheter. Motivation innefattar politiskt intresse, politisk tilltro och partiidentifikation. Rekryterande nätverk innefattar de sammanhang där man bli uppmuntrad att delta, det vill säga det sociala sammanhangets påverkan på politiskt deltagande (Brady, Verba & Schlozman, 1995, s. 271). Alla de tre komponenterna - resurser motivation och nätverk, är viktiga faktorer för att förklara det politiska deltagandet. Störst fokus ligger dock på resurser och motivation. Rekryterande nätverk har en viktig roll, men deltagande kan ske utan att man blir tillfrågad att delta (Verba et al., 1995, s.270).

3.2.3 Resurser

Resurser innefattar faktorerna tid, pengar och medborgerliga färdigheter. Olika typer av politiskt deltagande kräver olika typer av resurser. Många former av politiskt deltagande, valdeltagande inkluderat, kräver resurser i form av tid. Andra former kräver resurser i form av pengar såsom att ge bidrag till politiska partier. Medborgerliga färdigheter som till exempel kommunikations- och organisationsfärdigheter är ytterligare en faktor som gör det lättare att delta. Alla faktorerna i kombination med varandra ökar således chansen för deltagande ytterligare (Verba et al., 1995, s. 270-271).

Genom att besitta medborgerliga färdigheter blir det lättare och även mer sannolikt att delta. Medborgerliga färdigheter är något som utvecklas under hela livet, men startar i hemmet och framförallt i skolan. Utbildning påverkar de medborgerliga färdigheterna genom att bli bättre på att skriva, uttrycka sig och tillskansa sig mer kunskap som hjälper till att underlätta politiskt deltagande. Men det är inte enbart utbildning som kan leda till utveckling av medborgerliga färdigheter. Även faktiskt deltagande, exempelvis på arbetsplatser eller i

organisationer, där kommunikation- och organisationsförmågan får frodas, är bra för utvecklingen av medborgerliga färdigheter (Verba et al., 1995, s. 304-305).

Det är inte bara Verba et als (1995) uppdelning av faktorer om vad som påverkar politiskt deltagande som ligger till grund för den empiriska forskningen till varför vissa deltar och andra inte. James Coleman (1990) och Robert Putnam (1993) lyfter även de upp betydelsen av *resurser* och *socialt kapital*. Coleman delar in resurser i tre kategorier. Fysiskt kapital i form av pengar och tid. Humankapital i form av färdigheter som möjliggör för handling, liknande det som Verba et al. (1995) benämner som medborgerliga färdigheter. Den tredje och sista är socialt kapital och definieras som sociala nätverk. Hur än uppdelningen av förklaringsfaktorer som påverkar politiskt deltagande har gjorts i tidigare studier berör de samma kausala mekanismer.

3.2.4 Motivation

Motivation eller politiskt engagemang är en central del i teorin om politiskt deltagande. I forskningen framhålls olika egenskaper som har betydelse för engagemanget som i förlängningen påverkar det politiska deltagandet. Individens intresse för politik framhålls som en viktig faktor för att delta. Även effektivt deltagande – att det finns en känsla av att deltagandet kan medföra en skillnad, är också viktig för motivation till deltagande. Andra faktorer som påverkar engagemanget är partiidentifikation och engagemang i vissa sakpolitiska frågor som man önskar se förändrade. Precis som med resurser går det se hur de olika måtten på engagemang på olika sätt samverkar och är relevanta beroende på vilken typ av politiskt deltagande (Verba et al., 1995, s. 272). Genom att tillföra faktorer som innefattar motivation bidrar det till en mer nyanserad förståelse av politiskt deltagande. Resurserna i modellen är en del i förståelse för politiskt deltagande i form av att förstå varför vissa har *möjlighet* att delta. Motivationsdelen i förklaringen kompletterar resursförklaringen genom att förklara varför vissa *vill* delta (Verba et al., 1995, s. 343).

Ytterligare en motivationsfaktor till att delta är det så kallade ”kalkylerande deltagandet”. Enligt denna princip är motivation att engagera sig i politiskt deltagande i först hand ett resultat av individens upplevda engagemang i frågan, eller helt enkelt hur stort missnöje som ligger bakom det politiska engagemanget (Teorell, Sum & Tobiasen, 2007, s. 398). Missnöjets påverkan på politiskt deltagande har fått större utrymme i den empiriska forskningen på 2000-talet och finns inte med i Verba et als. (1995) CVM-modell. Missnöje har visat sig ha en stor mobiliserande potential för politiskt deltagande (Norris, 2011;

Harrebye & Ejrnæs, 2015).

Verba et al. (1995, s. 345-346) delar in motivation fyra faktorer, politiskt intresse, politisk verkningsgrad/effektivitet, politiskt kunskap och partiidentifikation. Vid kontroll av resursers inverkan på motivationsfaktorerna går det att utläsa att resurser och motivation samverkar med varandra. Intresse, kunskap och känsla av kunna påverka stimulerar till deltagande, medan resurserna, tid, pengar och medborgerliga färdigheter, tillhandahåller möjligheterna för deltagande. Det är således inte tillräckligt att bara inneha motivation, utan resurser är engagemanget i många fall verkningslöst (Verba et al., 1995, s. 354-355).

3.2.5 Rekryterande nätverk

Ofta uppstår deltagande mer eller mindre spontant. Det kan exempelvis vara engagemang i en aktuell politisk fråga eller att man känner en plikt att delta. Men deltagande kan också vara ett resultat av att någon frågar. Forskning visar att olika former av institutioner för mobilisering av medborgare är viktiga för det politiska deltagandet (Verba et al., 1995, s.133). Även tidigare studier av ECI visar att organisationsanslutning har ett signifikant samband med villigheten att använda ECI (Kentmen-Cin, 2014). Rekryterande nätverk innefattar två olika möjligheter som kan öka chansen för deltagande. Den första är att främja utvecklingen av medborgerliga färdigheter. I nätverk har medborgerliga färdigheter möjlighet att tillskansas. Den andra möjligheten är att vara en plattform för förfrågningar om politiskt deltagande (Brady et al., 1995; Verba et al., 1995; Teorell et al., 2007; Amnå 2008).

Att tillhöra ett icke-politiskt institutionellt nätverk är en stor bidragande faktor som kan öka chansen till politiskt deltagande. Men resurser och politiskt intresse har fortfarande en stor betydelse för att kunna förutsäga politiskt deltagande. Rekryterande nätverk utgör på så sätt en potentiell kraftfull variabel som kan minska betydelsen för resurser och politiskt intresse (Verba et al., 1995, s. 390). Men inom samhällsvetenskapen är det inte helt oproblematiskt att finna den kausala riktningen på samband mellan olika faktorer. Det gäller inte minst för sambandet mellan politiskt engagemang och nätverk. Även politiskt intresse kan exempelvis både vara orsaken till politiskt engagemang men även som en effekt av politiskt deltagande (Verba et al., 1995, s. 276).

3.3 Förklaringar till EU-relaterat politiskt deltagande

Robert Dahl (se exempelvis 1999 och 1994) menar att det är svårt att jämföra nationella demokratiska system med överstatliga demokratiska system. För att finna en folklig kontroll

som kan mätas med den på nationell nivå i demokratiska länder krävs det att internationella organisationer, även EU, ger medborgare möjligheten till politiskt deltagande, inflytande och kontroll som kan mätas med de som finns på nationell nivå. För att medborgare ska kunna ta tillvara på dessa möjligheter som erbjuds krävs det att medborgarna är lika delaktiga och informerade av politiken som förs i den internationella organisationen som på hemmaplan (Dahl 1999, s. 30-31). Men att vara lika välinformerad om och ha kunskap och förståelse om vad som sker internationellt menar Dahl inte är realistiskt, det är en för stor börda för medborgarna (Dahl, 1994, s. 31). På så sätt minskar även medborgarnas påverkansmöjligheter och kapacitet att delta när den demokratiska enheten blir större (Dahl 1999; 1994).

Genom att studera valdeltagandet i Europaparlamentsvalen kan vi få en förståelse för vad det innebär när den demokratiska enheten blir större. Trots att Europaparlamentet genom åren har fått större befogenheter och var tänkt att öka den demokratiska legitimiteten i EU har valdeltagandet succesivt minskat för varje valår från ca 60 procent till ca 40 procent (Bache, George & Blumer, 2011, s. 69; Europaparlamentet, 2014). Det beror bland annat på att nationella val är högre prioriterade än Europaparlamentsval. Europaparlamentsval benämns ofta ”second-order elections”, andra ordningens val efter de nationella valen. De är sekundära till de nationella valen vilket innebär att valen till Europaparlamentet i mångt och mycket avspeglar den nationella politiken och inhemska aktuella frågor, snarare än den europeiska politiken samt att specifika EU-frågor får lite utrymme (Bache et al., 2011, s. 302; Blondel et al., 1997, s. 268). Valdeltagandet till Europaparlamentet är olika högt i medlemsländerna, men vad de har gemensamt är att valdeltagande till Europaparlamentet är mycket lägre än i de nationella valen (Bache et al., 2011, s. 302).

Förutom institutionella förklaringar till valdeltagande, såsom exempelvis obligatoriskt valdeltagande och valdag i anslutning till andra nationella val, så påverkar även attityd valdeltagandet (Blondel et al., 1997, s. 266; Oscarsson & Holmberg 2013). Attityd till EU i form av dålig kunskap om eller inget intresse för europafrågor, negativ attityd till EU-medlemskapet samt negativ inställning till Europaparlamentet har negativ inverkan på valdeltagandet. De främsta anledningarna till uteblivet valdeltagande i Europaparlamentsval är helt enkelt brist på intresse, politiskt misstro eller politiskt missnöje (Blondel et al., 1997, s. 266). Men senare forskning om valdeltagande i Europaparlamentsval visar även att politiskt missnöje, då framförallt på hemmaplan, kan vara en orsak till valdeltagande för att på så sätt signalera sitt missnöje (Hobolt & Wittrock, 2011). Att rösta i Europaparlamentsval har också

visat sig vara ett sätt att visa sitt missnöje mot fortsatt europeisk integration (Hobolt, Spoon & Tilley, 2008). Forskning visar att det finns större skillnader mellan de personer som röstar i så kallade second-order elections än som röstar i nationella val. Personliga motivationsfaktorer såsom politiskt intresse får mycket större påverkan på valdeltagandet i Europaparlamentsval än det får på valdeltagandet i nationella val (Söderlund et al., 2011, s. 698; Blondel et al., 1997, s. 266). Att politiskt intresse och andra motivationsfaktorer har mycket större betydelse i Europaparlamentsvalen än i nationella val är problematiskt ur ett politiskt jämlikhetsperspektiv.

Eftersom EU-attityd tydligt påverkar motivationen att gå att rösta (Blondel et al., 1997, s. 266) går det att förvänta sig att även EU-attityd skulle ha inverkan på sannolikheten att vilja använda sig av ECI. I Gherghina & Grohs (2016) studie om ECI studerar de om kännedom och positiv inställning till ECI för med sig positiva effekter på personers inställning till EU. Resultatet visar att det inte finns något samband. I studien lyfts fyra teoretiskt avgörande faktorer fram som har en viktig roll i att forma medborgares attityd till EU. Den första är att EU ses som ett demokratiskt system, den andra är att EU uppfattas lyssna på medborgarnas intressen, den tredje är känsla av att vara representerad i EU, och den fjärde och sista är känsla av ett europeiskt medborgarskap. En central del i forskning kring politiskt deltagande är politiskt förtroende.

Easton (1975) skiljer på två typer av politiskt förtroende, specifikt och diffust. Specifikt förtroende avser förtroende baserat på vad institutioner utför och producerar och diffust förtroende avser en allmän känsla för en institution och för systemet. Tillfredsställelse med demokratin är in sin tur ett resultat av politiskt förtroende (Zemerli, Newton & Montero 2007, s. 40-43). Det gäller även för EU där missnöje med EU:s institutioner korrelerar med missnöje till EU (Karp, Banducci & Bowler, 2003, s. 272). Men förtroende för institutioner och systemet behöver inte hänga ihop med politiskt deltagande. Flera studier visar att det endast finns ett svagt samband mellan politiskt förtroende och politiskt deltagande på nationell nivå (Zemerli et al., 2007, s. 61).

Den tredje teorin som Gherghina & Groh belyser som påverkar EU-attityden är representation. Representation är en grund för demokratin eftersom det möjliggör för medborgarna att framföra sina intressen och behov, samt ska kunna utkräva ansvar av sina representanter (Gilljam & Hermansson, 2003, s. 16). Således har medborgare som känner sig representerade i EU en mer positiv attityd till EU än de som inte känner sig representerade

(Gherghina & Groh, 2016, s. 378). Den fjärde och sista teorin som Gherghina och Groh (2016, s. 383) tar upp som faktor som visar sig påverkar attityden till EU är känsla av europeisk identitet. En gemensam europeisk identitet, europeiskt demos, lyfts fram som en viktig komponent för att stärka den demokratiska legitimiteten i EU. Det krävs inte bara att medborgarna i praktiken har ett europeiskt medborgarskap, medborgarna måste också utveckla en känslan av en gemensam europeisk tillhörighet (Bache et al., 2011, s. 68; Karp et al., 2003, s. 272). Även i Kentmen-Cin (2014) studie visar sig EU-identitet ha ett positivt och signifikant samband med intentionen att använda ECI. Kentmen-Cin har i sin studie av ECI också undersökt hur attityder till EU påverkar sannolikheten att använda ECI, men då i form av inställning till europeisk integration. Studien visar att det inte finns något signifikant samband mellan inställning till EU-medlemskapet och villigheten att använda ECI.

4. Specificerat syfte och hypoteser

Som tidigare nämnts är syftet med uppsatsen att undersöka hur resurser, motivation och EU-attityd påverkar sannolikheten att vilja använda ECI som ett deltagardemokratiskt instrument. För att elaborera sambandet ytterligare ska även sambandet undersökas mellan resurser respektive motivation och sannolikhet att använda ECI ser olika ut beroende på vilken attityd till EU en individ har. Genom att även undersöka om det finns en interaktionseffekt mellan resurser respektive motivation och EU-attityd på viljan att använda ECI kan uppsatsen ge svar på om den politiska ojämlikheten i ECI-deltagande ytterligare förstärks.

Baserat på tidigare forskning kring politiskt deltagande och ECI presenteras följande hypoteser. Hypotes ett och två berör hur resurser, motivation och EU-attityd påverkar sannolikheten att vilja använda ECI. Hypotes tre berör interaktionen mellan resurser respektive motivation och EU-attityd.

Hypotes 1a: Ju mer resurser, desto högre sannolikhet att vilja använda ECI.

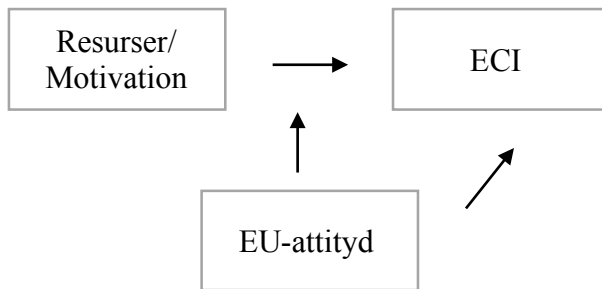
Hypotes 1b: Ju mer motivation, desto högre sannolikhet att vilja använda ECI.

Hypotes 2: Ju mer positiv attityd till EU, desto högre sannolikhet att vilja använda ECI.

Hypotes 3a: Ju mer resurser i kombination med positiv EU-attityd, desto högre sannolikhet att vilja använda ECI.

Hypotes 3b: Ju mer motivation i kombination med positiv EU-attityd, desto högre sannolikhet att vilja använda ECI.

Figur 1. Modell över förväntat samband mellan resurser, motivation och EU-attityd

Det finns ingen förklaring till politiskt deltagande som är helt komplett. Precis som vid alla försök att förklara mänskligt beteende är det många faktorer som samverkar på ett komplext sätt. I samhällsvetenskapen är det inte heller helt oproblematiskt att identifiera den kausala riktningen på sambanden (Verba et al., 1995, s. 273-274). Utifrån ovanstående modell, baserat på tidigare forskning om politiskt deltagande och EU-attityd, förväntas höga resurser och hög motivation samt positiv EU-attityd bidra till att öka sannolikheten att vilja använda sig av ECI. Det bör också kortfattat förtydligas att till skillnad från Gherghina och Grohs studie och den här studien, så är det förväntade sambandet mellan EU-attityd och ECI omvänt. Positiv kännedom om ECI förväntades i Gherghina och Grohs studie påverka EU-attityden positivt. Den här studien utgår istället från att EU-attityden i själva verket bidrar till en mer positiv inställning till ECI.

5. Metod och material

5.1 Metod

I likhet med tidigare empirisk forskning om förklaringar till politiskt deltagande görs undersökningen genom en statistisk analys. Analysen görs i form av en linjär regressionsanalys, Ordinary, Least Square, (OLS). Regressionsanalysen visar de oberoende variabelernas samband med den beroende variabeln. Resultatet av regressionsanalysen presenteras genom de oberoende variabelernas förklaringskraft på den beroende variabeln och de oberoende variabelernas effekt på den beroende variabeln. R-square är det mått som anger andel förklarad varians mellan 0-1. Det visar den oberoende variabelns förklaringskraft på den beroende variabeln och kan utläsas i procent. B-Koefficienten visar den oberoende variabelns effekt på den beroende variabeln. Signifikansnivån visar om koefficienten är tillförlitlig eller ej. Standardgränsvärde på när koefficienten är signifikant är 0.05. Är värdet över 0.05 kan koefficienten inte ses som tillförlitlig.

Uppsatsens fokus ligger på de förklaringsfaktorer som empiriskt har visat sig kunna förklara politiskt deltagande, samt att en ny aspekt lyfts in i analysen nämligen EU-attityds påverkan på sannolikheten att använda ECI. EU-attityd kommer delvis att användas som en oberoende variabel, delvis integreras med resurser respektive motivation. Eftersom alla valda variabler ligger på ordinalskalenivå behöver de dummykodats eller vara kontinuerliga variabler för att fungera i en linjär regressionsanalys. Den beroende variabeln ligger också på ordinalskalenivå men har trots det valts att använda linjär regressionsanalys, då resultaten är betydligt enklare att tolka jämfört med mer avancerade regressionsmetoder som till exempel ordinallogistisk regressionsanalys. Regressionsanalysen kommer bestå av sex modeller där viljan att använda ECI är beroende variabel i samtliga modeller. En modell med resurser, en med motivation, en med EU-attityd och en med alla tre kategorierna. Den femte och den sjätte modellen består av två separata regressionsanalyser med interaktioner för resurser och EU-attityd respektive motivation och EU-attityd.

5.2 Material

Den statistiska analysen görs med data från standard Eurobarometer 83.3 (maj 2015) som är den senaste Eurobarometern som behandlar ECI.¹ Eurobarometerdata har valts eftersom det är den enda survey-undersökningen som behandlar frågan om det europeiska medborgarinitiativet ECI. Datamaterialet passar även uppsatsen väl då uppsatsen ämnar att kunna dra generella slutsatser om vilken effekt faktorer får på sannolikheten att vilja används ECI bland EU-medborgare, inte för medborgare i något specifikt land. Eurobarometern behandlar även andra relevanta frågor som berör politiskt deltagande. Således är Eurobarometern ett bra material för den här uppsatsens ändamål.

Eurobarometer 83.3 behandlar ämnena levnadsförhållande, prioriterade politiska frågor, förtroende för institutioner, demokratisk tillfredsställelse, uppfattning och inställning till EU, effekter och politiska åtgärder för den ekonomiska krisen, europeiskt medborgarskap, kunskap om EU, Europa 2020-strategin, statistisk förståelse, politiska attityder och politiskt deltagande. Intervjupersonerna valdes genom slumpmässigt urval med hänsyn till proportionen i populationen. Viktning av urvalet har gjorts både före (pre-stratifiering) och efter insamling (post-stratifiering). Antalet respondenter (n) är ca 1000 per land och sammanlagt intervjuades 32868 personer från 15 år och uppåt i EU:s 28 medlemsländer samt i

¹ Eurobarometer datasetet går att nås via Gesis, <https://dbk.gesis.org/dbksearch/sdesc2.asp?no=5998> doi:10.4232/1.12356

EU:s kandidatländer.² Insamlingsperioden varade mellan den 16/5 2015 till den 27/5 2015 och intervjuerna hölls på intervjupersonens nationella språk (Gesis Eurobarometer 83.3).

5.3 Operationaliseringar

5.3.1 Beroende variabel

Studiens beroende variabel operationaliseras genom frågan hur sannolikt det är att man kan tänka sig att använda ECI. 'How likely or not do you think you would make use of this ECI?'. Frågan har svarsalternativen "very likely", "likely", "not very likely" och "not at all likely". Frågan föregås av en förklaring om vad ECI är för någonting:

"The Lisbon Treaty came into force in December 2009. It has introduced the "European Citizens' Initiative". The initiative enables one million EU citizens to call on the European Commission to bring forward an initiative of interest to them in an area of EU competence."

Tidigare studier visar att kännedom om initiativet inte har en stor påverkan på sannolikheten att vilja använda sig av ECI om man sedan tidigare redan vet vad ECI är för något (Gherghina & Groh, 2016). ECI är ett nytt deltagardemokratiskt verktyg, således är det inte så konstigt att frågan måste föregås av en förklaring av vad initiativet är för någonting. Men beskrivningen av initiativprocessen är mycket förenklad och speglar inte den faktiska komplexiteten i processen. Beskrivningen kan istället bidra till att driva upp andelen som kan tänka sig att använda ECI. Beskrivningen av initiativet innebär dock att man inte sedan tidigare behöver ha kunskap om ECI för att kunna ta ställning till om ECI är något man skulle kunna tänka sig att använda.

Variabeln är en ordinalskalevariabel med fyra svarsalternativ: mycket sannolikt, sannolikt, inte så sannolikt och inte alls sannolikt. Eftersom svaren visar sig ha en skev fördelning mellan svarskategorierna, endast 5 procent är mycket sannolikt att använda ECI (se tabell 1 nedan), så har variabeln valts att kodats om till en dikotom variabel, 1 sannolikt att använda ECI (mycket och ganska sannolikt) och 0 inte sannolikt att använda sig av ECI (inte så och inte alls sannolikt).³

² Kandidatländerna uteslöts i den här undersökningen. EU:s kandidatländer: Makedonien, Montenegro, Serbien, Albanien och Turkiet samt den turkcypriska delen av Cypern.

³ Eftersom den beroende variabeln nu är dikotom hade det varit lämpligt att använda logistisk regressionsanalys. Men eftersom OLS är mer lättanvänt och är mer intuitiv att tolka resultaten kommer ändå en linjär regressionsanalys användas som statistisk metod. Kontroll av regressionsanalysen görs med en logistisk regressionsanalys, se appendix. Resultatet från

Tabell 1. Fördelning över beroende variabel sannolikhet att använda ECI (procent).

	Procent
Mycket sannolikt	6
Ganska sannolikt	26
Inte så sannolikt	36
Inte alls sannolikt	30
Total	100
Antal svar	18075

Efter omkodning visar tabell 2 att 32 procent av respondenterna har svarat mycket eller ganska sannolikt att använda ECI och 68 procent att det inte är sannolikt. Som tidigare nämnts är 32 procent troligen en överskattning av antalet som kan tänka sig använda ECI.

Tabell 2. Fördelning över beroende variabeln sannolikhet att använda ECI (procent).

	Procent
Sannolikt	32
Inte sannolikt	68
Total	100
Antal svar	18075

Studiens beroende variabel är ställd som en hypotetisk fråga. Det säger således inte något om det faktiska användandet av medborgarinitiativet, utan endast om uttryckt trolig villighet att använda sig av ECI. Att den beroende variabeln mäter latent deltagande behöver nödvändigtvis inte vara ett problem. Latent deltagande är det engagemang som föregår en manifest politik handling. Amnå belyser i sin studie (2008) vikten av engagemang hos medborgarna för det politiskt deltagandet. Detta engagemang, menar Amnå, är en nödvändig faktor för att det ska finnas anledning att delta (Amnå 2008, s. 16. Amnå & Ekman 2012, s. 284). Amnå och Ekman (2013, s. 262) talar om ”standby” medborgare som innehar politiskt engagemang och således är redo att delta när det väl behövs. Det kan således även fylla en funktion att titta på det latent engagemanget då den psykologiska beredskapen i många avseenden är avgörande för den faktiska handlingen. Att det finns en sannolikhet att man skulle kunna tänka sig att använda ECI kan på så sätt säga mycket om vad personer anser om

den logistiska regressionen visar liknande resultat, samma variabler är signifikanta och går i samma riktning som i den linjära regressionen. Således kan dessa möjliga mätfel uteslutas.

initiativet samt initiativets funktion.

5.3.2 Oberoende variabler

De oberoende variablerna är indelade i tre övergripande förklaringskategorier. En kategori för resurser en för motivation och en för EU-attityd. De oberoende variablerna har valts ut för att kunna efterlikna de faktorer som av tidigare studier använts för att mäta vad som kan förklara skillnader i politiskt deltagande. Alla aspekter av resurser och motivation finns inte tillgängliga i Eurobarometer-datasetet och kan således inte mätas. Syftet är dock inte att få med så många variabler som möjligt, utan snarare att välja ut de mest väsentliga variablerna som har visat sig ha betydelse från tidigare empiriska studier.

Det finns inga variabler i Eurobarometer-datasetet som kan användas för att mäta rekryterande nätverk. Verba et al. (1995, s. 276) mäter nätverk genom att fråga om mobiliseringsförsök på arbetsplatser, i kyrka och i organisationer. Rekryterande nätverk finns inte med i den här studien eftersom Eurobarometer-datasetet inte berör någon fråga som behandlar detta. Eftersom tidigare studier av ECI visar att användningen främst går via civilsamhällesorganisationer (CSO:s) och icke-statliga organisationer (NGO) (Bouza Garcia & Del Río Villar, 2012; Greenwood, 2012; Monaghan, 2012; Organ, 2014; Boussaguet, 2015), samt att tidigare studier av ECI visar att organisationsanslutning har ett signifikant samband med villigheten att använda ECI (Kentmen-Cin, 2014), hade det varit att föredra att även ha med en oberoende variabel om organisationsanslutning i analysen. Men Verba et al. (1995, s. 270) medger att rekryterande nätverks inverkan på politiskt deltagande är svårt att mäta eftersom politiskt deltagande även kan ske utan att man blir tillfrågad att delta genom nätverk. Eftersom den beroende variabeln inte heller mäter faktiskt deltagande utan endast en viljeyttring behöver inte utlämnandet av rekryterande nätverk ses som ett stort problem för undersökningen. Men att undersöka rekryterande nätverks betydelse hade givetvis varit att föredra.

I enlighet med tidigare forskning kring resursers påverkan på politiskt deltagande förväntas personer med god ekonomi och hög utbildning ha ett högre politiskt deltagande (Se exempelvis Verba et al., 1995; Teorell et al., 2007; Kentmen-Cin, 2014). Två variabler används för att mäta resurser; hushållsfinanser och utbildning. Hushållsfinanser mäts genom frågan ”How would you judge the financial situation of your household”, med svarsalternativen ”very good”, ”rather good”, ”rather bad”, ”very bad”. För att underlätta tolkningen har variabeln dummykodats till två kategorier, bra hushållsfinanser (very good och

rather good) och dåliga hushållsfinanser (rather bad och very bad) där dåliga hushållsfinanser är referenskategori.⁴ Utbildning mäts genom hur gammal man var när man slutförde sin utbildning ”How old were you when you stopped full time education”. Svartalternativen är indelade i fem kategorier: upp till 15 år, 16-19, 20+, studerar fortfarande och ingen heltidsutbildning. Svaren är omkodade till tre kategorier; låg utbildning (ingen heltidsutbildning och upp till 15 år), medellång utbildning (16-19 år) och hög utbildning (20+). Svarande som fortfarande studerar har kodats bort eftersom det inte framgår på vilken nivå i studierna de befinner sig på.

Motivation i form av politiskt intresse och politisk kunskap har en positiv inverkan på politiskt deltagande (Verba et al., 1995). I kategorin *motivation* är de oberoende variablerna kunskap om EU respektive politisk diskussion. Politisk kunskap kan mätas både subjektivt och objektivt. De objektiva svaren behöver inte vara bättre än de subjektiva eftersom objektiva svar från surveyundersökningar kan underskatta den kunskap som medborgarna faktiskt besitter för att kunna fatta politiska beslut (Amnå 2008, s. 58). I den här undersökningen väljs kunskap att mätas genom subjektiv känsla av kunskap om EU. Kunskap mäts genom frågan ”To what extent do you agree or disagree with the following statement: I understand how the EU works”, med svartalternativen ”totally agree”, ”tend to agree”, ”tend to disagree” och ”totally disagree”. Variabeln har kodats om till två kategorier bra EU-kunskap (totally agree och tend to agree) och dålig EU-kunskap (tend to disagree och totally disagree) för att lättare åskådliggöra skillnaden. Att diskutera politik kan ses som ett mått på politiskt intresse (Amnå, 2008, s. 55). Politiskt intresse mäts genom frågan ”When you get together with friends or relatives, would you say you discuss frequently, occasionally or never about european political matters?” med svartalternativen ”frequently”, ”occasionally” och ”never”. Variabeln har dummykodats till två kategorier, politisk diskussion (ofta och ibland) och ingen politisk diskussion (aldrig).

Till skillnad från Kentmen-Cin (2014) som operationaliserar inställning till EU i form av europeisk integration, medborgares inställning till landets EU-medlemskap, inspireras den här studien istället av Gherghina och Grohs (2016) operationalisering av EU-attityd. De oberoende variablerna i kategorin *EU-attityd* innefattar tillit till EU, känsla av europeisk identitet, nöjdhet med demokratin i EU samt en variabel som fångar upp en helhetsbild av

⁴ Dummyvariabel-kodning gör det möjligt att ha kategoriska variabler i en regressionsanalys. Variabeln är binär, med värdena 0 och 1. Koefficienten för en dummyvariabel visar sambandet jämfört med referenskategori (Djurfeldt, 2009, s. 110).

attityden till EU. Tillit till EU mäts genom frågan ”How much trust do you have in the European Union?”, med svarsalternativen ”tend to trust” och ”tend not to trust”. Variabeln är kodad till dummyvariabel, med ”tenderar inte att lita” på som referenskategori. Känsla av europeisk identitet mäts genom frågan ”To what extent do you feel you are a citizen of the European Union?”, med svarsalternativen ”yes, definitely”, ”yes, to some extent”, ”no, not really” och ”no, definitely not”. Variabeln är dummykodad till fyra kategorier med ”definitivt inte europé” som referenskategori. Nöjdhet med demokratin i EU mäts genom frågan ”On the whole, are you very satisfied, fairly satisfied, not very satisfied or not at all satisfied with the way democracy works in the EU? Variabeln har valts att kodas om till två kategorier nöjd (very satisfied och fairly satisfied) och inte nöjd (not very satisfied och not at all satisfied), med inte nöjd som referenskategori. Helhetsbilden av attityd till EU mäts genom frågan ”In general, does the EU conjure up for you a very positive, fairly positive, neutral, fairly negative or very negative image?”. I modell 1 till 4 är variabeln dummykodad till fyra kategorier (mycket positiv, ganska positiv, neutral, ganska negativ och mycket negativ) med mycket negativ som referenskategori.

I analysen av interaktionen av EU-attityd och resurser samt EU-attityd och motivation har de variabler som har visat sig ha störst effekt på den beroende variabeln valts ut. Den EU-attityd variabel som representerar EU attityd är den övergripande frågan om inställning till EU. Inställning till EU är i interaktionsmodellen omkodad till två kategorier, positiv attityd (mycket positiv, ganska positiv, neutral) och negativ attityd (ganska negativ, mycket negativ) för att förenkla och tydliggöra interaktionen. Även den variabel som har störst effekt av resursvariablerna respektive motivationsvariablerna är omkodade till dikotoma variabler i syfte att förenkla och tydliggöra interaktionen.

6. Resultat

6.1 Regressionsanalys av resurser motivation och EU-attityds påverkan på sannolikhet att använda ECI

Resultaten av de fyra regressionsanalyserna; resurser, motivation, EU-attityd och en modell där variablerna är under kontroll för varandra presenteras i tabell 3.

Tabell 3. Resurser, motivation och EU-attityds effekt på sannolikheten att använda ECI.
 Ostandardiserade b-koefficienter, standardfel inom parentes. Beroende variabel ECI.

	Modell 1 Resurser	Modell 2 Motivation	Modell 3 EU-attityd	Modell 4 Alla
Utbildning (låg som referens)				
Hög utbildning	0.101*** (0.011)			0.029** (0.011)
Medellång	0.070*** (0.010)			0.031** (0.010)
Hushållsfinanser (Dåliga som referens)				
Bra Hushållsfinanser	0.017* (0.008)			-0.037*** (0.008)
God EU-kunskap (Dålig som referens)		0.158*** (0.007)		0.107*** (0.008)
Politiskt diskussion (Inte som referens)		0.049*** (0.008)		0.039*** (0.008)
EU tillit (Inte tillit som referens)			-0.011 (0.009)	-0.013 (0.009)
Känsla av att vara europé (Definitivt inte som referens)				
Definitivt			0.157*** (0.014)	0.130*** (0.014)
Delvis			0.105*** (0.013)	0.085*** (0.013)
Inte riktigt			0.012 (0.014)	0.011 (0.014)
Nöjd med demokratin i EU (Inte nöjd som referens)			0.028*** (0.004)	0.024*** (0.004)
EU inställning positiv (Negativ som referens)				
Mycket positiv			0.143*** (0.025)	0.134*** (0.024)
Ganska positiv			0.061** (0.020)	0.063** (0.020)
Neutral			0.014 (0.019)	0.028 (0.019)
Ganska negativ			-0.022 (0.019)	-0.011 (0.019)
Intercept	0.242*** (0.010)	0.183*** (0.007)	0.174*** (0.018)	0.089*** (0.019)
N	18075	18075	18075	18075
R2 (adjusted)	0.006	0.030	0.041	0.056

Kommentar: p=***p < 0.001, **p < 0.01, *p < 0.05

Modell 1 – Resurser

Modell 1 i tabell 3 prövar effekten av hushållsfinanser och utbildning på viljan att använda ECI. R²-värdet, de oberoende variabelernas förklaringskraft av den beroende variabeln, är 0.006, alltså knappt 1 procent. Det kan tolkas som en förhållandevis mycket liten förklaringskraft, och innebär att hushållsfinanser och utbildning inte kan förklara så stor del av variansen i den beroende variabeln.

Utifrån tidigare studier av politiskt deltagande förväntas goda hushållsfinanser och hög utbildning leda till högre politiskt deltagande. Samtliga utbildnings-koefficienter är signifikanta. Jämfört med dem med låg utbildning är de med medellång utbildning i snitt 7 procentenheter mer sannolika att vilja använda ECI och de med hög utbildning är i snitt 10 procentenheter mer sannolika att vilja använda ECI. Utbildningsresultatet går således i förväntad positiv riktning. När det gäller goda hushållsfinanser så är det signifikant men effekten är inte stor, knappt 2 procentenheter. Effekten av goda hushållsfinanser kan således tolkas inte ha stor påverkan på sannolikheten att använda ECI.

Modell 2 – Motivation

Modell 2 i tabell 3 prövar effekten av EU-kunskap och politisk diskussion om EU. Analysen visar att de oberoende variabelernas förklaringskraft av den beroende variabeln är 3 procent. Andel förklarad varians är i modell två fortfarande förhållandevis låg, men motivationsvariablerna har större förklaringskraft än resursvariablerna. Kunskap om EU samt politisk diskussion kan alltså inte förklara så stor del av den beroende variabeln men förklarar mer än utbildning och hushållsfinanser.

Enligt tidigare forskning förväntas politisk kunskap och politiskt intresse öka sannolikheten för politiskt deltagande. Den här studiens resultat går i förväntad positiv riktning och både effekten av EU-kunskap och politisk diskussion är signifikant. I jämförelse med de som inte förstår hur EU fungerar så är det ca 16 procentenheters större sannolikhet att personer som förstår hur EU fungerar vill använda ECI. I jämförelse med de som inte diskuterar EU-politik så är de som gör det ca 5 procentenheter mer sannolika att vilja använda ECI. Personer med god EU-kunskap och personer som diskuterar EU-politik är således mer sannolika att vilja använda ECI.

Modell 3 – EU-attityd

Modell 3 i tabell 3 prövar effekten av EU-attityd i form av tillit till EU, känsla av europeisk identitet, nöjdhet med demokratin i EU och en helhetsinställning till EU. De oberoende variablernas förklaringskraft av den beroende variabeln är 4 procent. Förklaringskraften är alltså fortsatt låg även i modell tre.

Enligt tidigare forskning är de som är positiva till EU mer benägna att rösta i Europaparlamentsval, samt att de som känner sig som européer förväntas vara mer benägna att vilja använda sig av ECI. Med det i åtanke förväntas positiv inställning till EU också öka sannolikheten att vilja använda ECI. Det visar sig att tillit till EU inte ha någon signifikant effekt på den beroende variabeln, vilket är i likhet med tidigare studier att tillit och politiskt deltagande nödvändigtvis inte behöver korrelera. Att känna sig som europé har signifikant effekt på den beroende variabeln. De som definitivt känner sig som européer är ca 16 procentenheter mer sannolika att vilja använda ECI och de som de facto känner sig som européer är ca 10 procentenheter mer sannolika att vilja använda ECI, i jämförelse med de som definitivt inte känner sig som européer. De som är nöjda med demokratin i EU är 3 procentenheter mer sannolika att vilja använda sig av ECI i jämförelse med de som inte är nöjda med demokratin i EU.

Gällande helhetsinställning till EU så är de som är mycket positiva ca 14 procentenheter mer sannolika att använda ECI i jämförelse med dem som har en mycket negativ inställning till EU. De som är ganska positiva till EU är ca 6 procentenheter mer sannolika att använda sig av ECI än de som har en mycket negativ inställning till EU. De med en neutral inställning samt en ganska negativ inställning till EU har i jämförelse med mycket negativt inställda ingen signifikant effekt.

Modell 4 – Resurser, motivation och EU-attityd

I modell fyra är resurser, motivation och EU-attityd under kontroll för varandra. Variablernas förklaringskraft av den beroende variabeln är knappt 6 procent. Förklaringskraften är således fortfarande låg även vid inkludering av alla utvalda oberoende variabler. Detta är ett genomgående inslag i regressionsanalyserna. Det innebär att en stor del av förklaringen till varför personer väljer att använda ECI inte fångas upp av de oberoende variablerna i den här studiens modeller. Men studiens syfte är inte att försöka förklara varför personer väljer att

använda ECI, utan att undersöka hur resurser motivation och EU-attityd påverkar sannolikheten att vilja använda ECI. Det är inte att förglömma att effekten av vissa av de valda variablerna har en relativt stor effekt på den beroende variabeln.

Utbildningseffekten blir mindre under kontroll för de andra variablerna, ca 3 procentenheter högre vilja att använda ECI både bland hög- och medelutbildade i jämfört med lågutbildade. Hushållsfinanser har under kontroll för övriga variabler bytt riktning. Att ha bra hushållsfinanser har nu en negativ effekt på sannolikheten att vilja använda ECI, ca 4 procentenheter. Att ha bra hushållsfinanser ökar således inte sannolikheten att vilja använda ECI, det får istället en negativ inverkan. Hypotes 1a utgår ifrån att ju mer resurser personer har, desto högre är sannolikheten att vilja använda ECI. Det finns således ett resultat i linje med hypotes 1 och ett resultat i motsatt riktning.

Effekten av motivation är fortsatt signifikant för EU-kunskap och politiskt diskussion. Effekten av att ha god kunskap om EU, jämfört med att inte ha det, har under kontroll för övriga oberoende variabler sjunkit från 16 procentenheter till 11 procentenheter. Effekten av politiskt diskussion har knappt fått någon förändrad effekt. Hypotes 1b utgår ifrån att ju mer motivation personer har, desto högre är sannolikheten att vilja använda ECI. Resultatet visar att EU-kunskap och politisk diskussion ökar sannolikheten att använda ECI. Hypotes 1b får således stöd av studiens resultat.

Gällande effekten av EU-attityd under kontroll för övriga variabler är tillit till EU fortfarande inte signifikant. Att känna sig som europé har fortsatt signifikant effekt. Effekten av de som definitivt känner sig som europé, jämfört med de som inte gör det, har minskat från ca 16 procentenheter till ca 13 procentenheter. Effekten av att delvis känna sig som europé jämfört med de som inte gör det har endast fått en marginell minskning, från 10 procentenheter till ca 9 procentenheter under kontroll för övriga variabler. Effekten av nöjdhet med demokratin är fortsatt signifikant, samt ingen effektförändring. Samma sak gäller för helhetsinställningen till EU. Effekten är fortsatt signifikant och effekten har knappt förändrats. Hypotes 2 utgår ifrån att ju mer positiv EU-attityd personer har, desto högre sannolikhet är det att vilja använda ECI. Resultatet visar alltså att alla EU-variabler, förutom tillit till EU, har påverkan på sannolikheten att använda ECI.

6.2 Regressionsanalys med interaktion för EU-attityd

För interaktionsmodellerna används helhetsintrycksfrågan om EU-attityd som interaktionsvariabel för att mäta EU-attityd. Variabeln har kodats om till en dikotom variabel med två kategorier, positiv attityd (mycket positiv, ganska positiv, neutral) och negativ attityd (ganska negativ, mycket negativ). Det har gjorts för att göra interaktionen variablerna emellan mer tydlig. Resursvariabeln och motivationsvariabeln som ska interagera med EU-attityd har också valts ut efter vilken variabel som har visat sig ha störst effekt på den beroende variabeln. I tabell 3 går det att utläsa att utbildningsvariabeln har störst effekt av resursvariablerna. Även utbildningsvariabeln är i interaktionsmodellen en dikotom variabel med två kategorier, högre utbildning (16-19, 20+) och lägre utbildning (upp till 15, ingen heltidsutbildning), i syfte att göra interaktionen mer överskådlig. Den variabel som har störst effekt av motivationsvariablerna är kunskap om EU, vilken redan är en dikotom variabel. Interaktionen görs genom att skapa en tredje variabel, en interaktionsterm, som innefattar utbildning * EU-attityd respektive EU-kunskap * EU-attityd. Utbildning och EU-attityd samt utbildning * EU-attityd respektive EU-kunskap * EU-attityd, analyseras sedan i en regressionsanalys under kontroll för övriga variabler (se modell 4 i tabell 3), som även de är kodade till dikotoma variabler. Alla variabler är kodade till dikotom variabler för att illustrera sambanden på ett tydligare sätt.

Interaktionstermen tolkas genom att beräkna värdet i förhållande till kategorierna. De predicerade värden för variabelkategorierna räknas ut genom att sätta in värden i regressionsekvationen.⁵ För att illustrera interaktionen används effektparametertabeller (se Esaiasson et al., 2012, s. 380)

Interaktion – Resurser och EU-attityd

Som det går att se i tabell 4 så får utbildning kodad som dikotom variabel ungefär samma effekt, som utbildning har i modell fyra i tabell 3 (ca 3 procentenheter) där den istället är dummykodad i fyra kategorier. Med andra ord har högutbildade 3 procentenheter högre vilja att använda ECI jämfört med lågutbildade. Vid interaktion mellan utbildning och EU-attityd är inte längre utbildningsvariabeln signifikant. Inte heller interaktionen, utbildning och EU-attityd är signifikant. På grund av att interaktionen för utbildning och EU-attityd inte är signifikant görs ingen effektparametertabell för att illustrera interaktionen.⁶ Hypotes 3a, ju

⁵ $\hat{Y} = a + b_1x_1 - b_2x_2 + b_3x_3 + b_4x_4 + b_5x_5 + b_6x_6 + b_7x_7 + b_8x_8 + b_{3*8}x_{3*8}$

⁶ Kontroll av hur utbildningsvariabeln och EU-attityd variabeln är kodade har gjorts för att utesluta att

mer resurser i kombination med positiv EU-attityd får således inte stöd av studiens resultat.

Tabell 4. Interaktion mellan utbildning och EU-attityd samt resurser, motivation och EU-attityds effekt på sannolikhet att använda ECI. Ostandardiserade b-koefficienter, standardfel inom parentes.

Beroende variabel: vilja att använda ECI	Modell 1 Utan interaktion	Modell 2 Med interaktion
Hög utbildning	0.033*** (0.010)	0.008 (0.018)
Bra hushållsfinanser	-0.033*** (0.008)	-0.033*** (0.008)
God EU kunskap	0.166*** (0.008)	0.166*** (0.008)
Politiskt Diskussion EU	0.041*** (0.008)	0.041*** (0.008)
Tillit till EU	0.008 (0.008)	0.007 (0.008)
Känsla europé	0.097*** (0.009)	0.097*** (0.009)
Nöjd med demokrati	0.026*** (0.004)	0.026*** (0.004)
Positiv EU-inställning	0.050*** (0.010)	0.023 (0.020)
Utbildning*EU-inställning		0.034 (0.021)
Intercept	0.072*** (0.012)	0.091*** (0.017)
N	18075	18075
R2 (adjusted)	0.051	0.051

Kommentar: p***p < 0.001, **p < 0.01, *p < 0.05

Interaktion – Motivation och EU-attityd

I tabell 5 presenteras regressionsanalysen av interaktion mellan EU-kunskap och EU-attityd. I tabell 6 illustreras interaktionen med EU-kunskap och EU-attityd bland personer med låg utbildning, dålig inkomst, ej diskuterar politik, ej har tillit till EU, ej känner sig som européer och ej är nöjd med demokratin⁷. I tabell 7 illustreras samma interaktion men bland personer

det skulle vara en grov kodning av variablerna som bidrog till att utbildning inte längre är signifikant. Utbildning som dikotom variabel och EU-attityd som kontinuerlig visar samma mönster som i tabell 4: utbildning är signifikant utan interaktionen men inte med interaktionen. Samma sak gäller för utbildning som kontinuerlig variabel och EU-attityd som kontinuerlig variabel, utbildning är signifikant utan interaktionen men inte signifikant med interaktionen. Se regressionsanalystabellerna 2 och 3 i appendix.

⁷ Värde 0 på variablerna i regressionsekvationen: utbildning, hushållsfinanser, politisk diskussion,

med hög utbildning, bra inkomst, diskuterar politik, har tillit till EU, känner sig som européer och är nöjd med demokratin.⁸

Tabell 5. Interaktion mellan EU-kunskap och EU-attityd samt resurser, motivation och EU-attityds effekt på sannolikhet att använda ECI. Dikotoma variabler. Ostandardiserade b-koefficienter, standardfel inom parentes. Beroende variabel ECI.

	Utan interaktion	Med interaktion
Hög utbildning	0.033*** (0.012)	0.033** (0.010)
Bra hushållsfinanser	-0.033*** (0.010)	-0.034*** (0.008)
God EU kunskap	0.116*** (0.008)	0.064*** (0.015)
Politiskt Diskussion EU	0.041*** (0.008)	0.041*** (0.008)
Tillit till EU	0.008 (0.008)	0.006 (0.008)
Känsla europé	0.097*** (0.009)	0.096*** (0.009)
Nöjd med demokrati	0.026*** (0.004)	0.026*** (0.004)
Positiv EU-inställning	0.050*** (0.010)	0.013 (0.014)
EU-kunskap*EU-inställning		0.065*** (0.017)
Intercept	0.072*** (0.012)	0.009*** (0.014)
N		18075
R2 (adjusted)	0.051	0.052

Kommentar: p=***p < 0.001, **p < 0.01, *p < 0.05

tillit till EU, känsla europé och nöjdhet med demokratin. Y-hatt för en person med exempelvis god EU-kunskap och positiv EU-inställning har värde 1 på kunskapsvariabeln, värde 1 på eu-variabeln och värde 1 på interaktionen, alla andra variabler blir 0:

$$Y\text{-hatt} = 0,009 + (0.033 * 0) - (0.034 * 0) + (0.064 * 1) + (0.041 * 0) + (0.006 * 0) + (0.096 * 0) + (0.026 * 0) + (0.013 * 1) + (0.065 * 1)$$

⁸ Värde 1 på variablerna i regressionsekvationen: utbildning, hushållsfinanser, politisk diskussion, tillit till EU, känsla europé och nöjdhet med demokratin. Y-hatt för en person med exempelvis god EU-kunskap och negativ EU-inställning har värde 1 på kunskapsvariabeln, värde 0 på eu-variabeln och värde 0 på interaktionen

$$Y\text{-hatt} = 0,009 + (0.033 * 1) - (0.034 * 1) + (0.064 * 1) + (0.041 * 1) + (0.006 * 1) + (0.096 * 1) + (0.026 * 1) + (0.013 * 0) + (0.065 * 0)$$

Tabell 6. Effektparametertabell, interaktion EU-kunskap och EU-attityd bland personer med låg utbildning, dålig inkomst, ej politisk diskussion, ej EU tillit, ej känsla europé, ej är nöjd med demokratin

	Dålig EU-kunskap	Bra EU-kunskap	Effekt av kunskap
Negativ till EU	1	7	6
Positiv till EU	2	15	13
Effekt av EU-attityd	1	8	

Kommentar: Predicerad sannolikhet att använda ECI. Skillnader mellan kategorierna radvis respektive kolumnvis.

Tabell 7. Effektparametertabell, interaktion EU-kunskap och EU-attityd bland personer med hög utbildning, bra inkomst, politisk diskussion, EU tillit, känsla europé, är nöjd med demokratin

	Dålig EU-kunskap	Bra EU-kunskap	Effekt av kunskap
Negativ till EU	15	21	6
Positiv till EU	16	29	13
Effekt av EU-attityd	1	8	

Kommentar: Predicerad sannolikhet att använda ECI. Skillnader mellan kategorierna radvis respektive kolumnvis.

Interaktionseffekten mellan EU-kunskap och EU-attityd på den beroende variabeln är 6-13 procentenheter och effekten av EU-attityd är 1-8 procentenheter (se tabell 6 och 7). Oavsett om man har högt eller lågt värde på övriga variabler är effekten av EU-kunskap större bland EU-positiva än bland EU-negativa. Även effekten av EU-attityd är större bland dem med bra EU-kunskap. Personer med dålig EU-kunskap och är negativa till EU är minst sannolika att vilja använda ECI, som tabell 6 visar är endast 1 procent sannolika respektive 15 procent i tabell 7. Effekten av positiv EU-attityd bland personer med dålig EU-kunskap är marginellt större än de med negativ EU-attityd, 1 procent. Personer med bra EU kunskap och är negativa till EU är mer sannolika att använda ECI än personer med dålig EU-kunskap men som är EU-positiva. Som tabell 6 och 7 visar skiljer det 5 procentenheter mellan de kategorierna. De som är mest sannolika att vilja använda ECI är personer med bra EU-kunskap och är EU-positiva. Tabell 6 och 7 visar att 15 procent bland personer med värde 0 på övriga variabler är 15 procent sannolika och personer med värde 1 på övriga variabler är 29 procent sannolika att vilja använda ECI.

Hypotes 3b som utgår ifrån att ju mer motivation en person har i kombination med positiv EU-attityd, desto högre är sannolikheten att vilja använda ECI får således stöd. Personer med bra EU-kunskap och som är positiva till EU är mer sannolika att vilja använda ECI. Detta visar i likhet med tidigare forskning om Europaparlamentsval att personer som är motiverade samt har en positiv inställning till EU är mest sannolika att delta (Blondel et al. 1997).

7. Slutsatser

Politiskt deltagande utöver valdeltagande är inte jämt fördelat mellan medborgarna. Eftersom valdeltagandet till Europaparlamentsvalen är mindre jämlikt än i de nationella valen, är frågan vad ett deltagardemokratiskt verktyg som ECI får för konsekvenser på den politiska jämlikheten. Syftet med uppsatsen har varit att undersöka hur resurser, motivation och EU-attityd påverkar sannolikheten att vilja använda ECI som ett deltagardemokratiskt instrument. Uppsatsen har också undersökt om sambandet mellan resurser respektive motivation och viljan att använda ECI ser olika ut beroende på EU-attityd.

Den första hypotesen i uppsatsen utgår ifrån att ju mer resurser och motivation personer har, desto högre är sannolikheten att vilja använda ECI. Resultatet från regressionsanalysen visar i likhet med tidigare forskning (exempelvis Verba et al., 1995; Teorell et al. 2007) att personer med högre utbildning är mer sannolika att använda ECI. Hushållsfinanser å andra sidan visade sig ha negativ effekt på den beroende variabeln. Goda hushållsfinanser ökar inte sannolikheten att vilja använda ECI. När det gäller resurser spelar således utbildning roll men inte hushållsfinanser. På så sätt får inte hypotes 1a fullt stöd. Motivation i form av politisk kunskap och politiskt intresse förväntades öka sannolikheten för politiskt deltagande (Verba et al., 1995), vilket också får stöd i den här studien. Personer som har motivation i form av kunskap om EU och diskuterar EU-politik är mer sannolika att använda ECI. Hypotes 1b får således stöd.

Hypotes 2 utgår ifrån att ju mer positiv EU-attityd personer har, desto högre sannolikhet att vilja använda ECI. Studier av valdeltagande till Europaparlamentsval visar att personer som är mer positiva till EU är mer benägna att rösta än personer som har en negativ inställning till EU (Blondel et al., 1997). Regressionsanalysresultaten visar att tillit till EU inte har någon signifikant effekt på sannolikheten att vilja använda ECI. Resultatet visar i likhet med många andra studier av politiskt deltagande, att tillit till institutioner inte behöver hänga ihop med

politiskt deltagande (Zemerli et al., 2007, s. 61). Dock har känslan av att känna sig nöjd med demokratin i EU ett signifikant samband med sannolikheten att använda ECI. Att känna sig som europé visar sig precis som i tidigare studier av ECI ha en signifikant effekt på sannolikheten att vilja använda ECI (Kentmen-Cin, 2014). Gällande den oberoende variabeln för helhetsintrycket av EU visar det sig att positiv EU-attityd har ett signifikant samband med sannolikheten att vilja använda ECI. Således får hypotes 2 stöd, positiv EU-attityd ökar sannolikheten att vilja använda ECI. Detta innebär således att det finns liknande mekanismer bakom användning av ECI och valdeltagande i Europaparlamentsval.

Den tredje hypotesen utgår ifrån att ju mer resurser respektive motivation personer har i kombination med positiv EU-attityd, desto högre är sannolikhet att vilja använda ECI. Hypotes 3a får inte stöd av studiens resultat, det finns ingen interaktionseffekt mellan utbildning och EU-attityd på sannolikheten att vilja använda ECI. Men hypotes 3b, interaktion med EU-kunskap och EU-attityd, får stöd. Personer med dålig EU-kunskap och som är negativa till EU är minst sannolika att använda ECI, följt av personer med dålig EU-kunskap och positiv EU-attityd. Personer med både bra EU-kunskap och positiv EU-inställning är de som är mest sannolika att vilja använda ECI. Således går det genom interaktionen se att sannolikheten att vilja använda ECI och EU-kunskap är olika beroende på om man har negativ eller positiv attityd till EU.

Ur jämlikhetssynpunkt finns det många hinder med ECI. För det första är politiskt deltagande även på nationell nivå mer ojämnt än vad valdeltagande är. Resursstarka och motiverade medborgare är mer politiskt aktiva än mindre resursstarka medborgare (Se bl.a. Gilljam, 2003; Brady et al., 1995; Verba et al., 1993). Detta i kombination med att valdeltagandet till Europaparlamentet redan är mer ojämnt än valdeltagandet till nationella val, så får också personliga motivationsfaktorer större betydelse vilket inte gör förutsättningarna för ECI bättre (Söderlund et al., 2011; Blondel et al., 1997). Resultatet från den här studien visar också att positiv inställning till EU får en stor betydelse för sannolikheten att vilja använda ECI. För det andra ligger ECI på överstatlig nivå, vilket gör det svårare för medborgare att delta eftersom direktdemokratiska enheter fodras bättre i mindre och homogena samhällen (Cuesta-López 2012, s. 267; Dahl, 1999). Det inte är realistiskt att medborgarna ska kunna vara lika välinformerade och ha samma kunskap och förståelse om vad som sker internationellt som på nationell nivå (Dahl 1999). Samma tendenser går att utläsa av den här uppsatsens resultat.

Kunskap om EU är mycket viktig för sannolikheten att använda ECI och är den motivationsfaktor som får störst effekt av motivationsfaktorerna. För det tredje kan ECI-processen ses som mycket komplicerad, samt att den kräver mycket resurser både i form av tid och kunskap men även finansiella medel. ECI är på så sätt ett deltagardemokratiskt instrument som kräver både mycket resurser och motivation. Studiens resultat visar dock att betydelsen av goda hushållsfinanser försvinner vid kontroll för motivation och EU-attityd.

Resultaten av den här studien visar att personer som har hög utbildning, har kunskap om EU, diskuterar EU politik, är nöjda med demokratin samt har en positiv inställning till EU är mer sannolika att vilja använda sig av ECI. Syftet med att ECI infördes var att stärka det demokratiska systemet och öka den demokratiska legitimiteten i EU. ECI förväntades också kunna bidra till att göra EU mer inkluderande genom att ge en starkare roll till medborgarna samt att stärka den europeiska identiteten, ett europeiskt demos. Personer som är mest sannolika att använda sig av initiativet är redan nöjda med demokratin i EU och identifierar sig redan som européer, på så sätt får initiativet inte den funktion som det var tänkt att det skulle få. Snarare kan man dra slutsatsen att även ECI präglas av stora problem när det gäller politisk jämlikhet.

Senare studier skulle behövas på vad personer som använder sig av initiativet tycker, för att se om ECI bidrar till de positiva effekter som det var tänkt att göra. Eftersom initiativprocessen är mycket omfattande och komplicerad samt att forskning visar att ineffektivt deltagande inte för med sig positiva effekter (Jarl, 2003), skulle man kunna tänka sig att det inte är helt självklart att man får en mer positiv inställning till EU efter ett ECI genomförande. Frågan om deltagardemokrati kan hjälpa att råda bot på de problem som valdemokratin bär på är i EU:s fall med ECI, med tanke på studiens resultat, mycket tveksamt. Förmodligen skulle det vara bättre om mer fokus istället läggs på att stärka den representativa demokratin och öka Europaparlamentets befogenheter ytterligare för att på så sätt öka den demokratiska legitimiteten i EU.

Referenslista

Amnå, Erik (2003) "Deltagandedemokratin, önskvärd, nödvändig – men möjlig?", i Gilljam, Mikael & Hermansson, Jörgen, (Red.), *Demokratins mekanismer* (uppl. 1:4), Malmö: Liber.

Amnå, Erik (2008). *Jourhavande medborgare: samhällsengagemang i en folkrörelsestat*. Studentlitteratur.

Amnå, Erik & Ekman, Joakim (2013). "Standby Citizens: diverse faces of political passivity". *European Political Science Review*, 6 (2): 261-281.

Bache, Ian, George, Stephen & Blumer, Simon (2011). *Politics in the European Union* (third edition). Oxford: Oxford university press.

Blondel, Jean, Sinnott, Richard & Svensson, Pelle (1997). "Representation and voter participation". *European Journal of Political Research* 32: 243-272.

Bouza Garcia, Luis & Del Río Villar, Susana (2012). "The ECI as a Democratic Innovation: Analysing its Ability to Promote Inclusion, Empowerment and Responsiveness in European Civil Society". *Perspectives on European Politics and Society*, 13(3): 312-324 .

Boussagnet, Laurie, (2015). "Participatory mechanisms as symboloc policy instruments?" *Comparative European Politics*, 14: 107–124.
doi:10.1057/cep.2015.12.

Brady, Henry. E., Verba, Sidney., & Schlozman, Karl. L. (1995). "Beyond Ses: A Resource Model of Political Participation". *The American Political Science Review*, 89(2): 271-294.

Esaiasson, Peter, Gilljam, Mikael, Oscarsson, Henrik & Wängnerud, Lena (2012). *Metodpraktikan – Konsten att studera samhälle, individ och marknad* (uppl. 4:4). Nordstedts Juridik.

Coleman, James S. (1990). *Foundations of Social Theory*. Cambridge: The Belknap Press of Harvard University Press.

Cuesta-López, Víctor (2012). "A Comparative Approach to the Regulation on the European Citizens' Initiative". *Perspectives on European Politics and Society*, 13(3): 257-269.

Dahl, Robert (1994). "A democratic dilemma: System effectiveness versus citizen participation". *Political Science Quarterly*, 109(1): 23–34.

Dahl, Robert. 1999. "Can international organizations be democratic: a skeptic's view", i Shapiro & Hacker-Cordon (red.) *Democracy's Edges*. Cambridge: Cambridge University Press, s. 20-34.

Djurfeldt, Göran (2009). "Multipel regressionsanalys (MRA)", i Djurfeldt, Göran & Barmark, Mimmi, (Red.), *Statistisk verktygslåda – multivariat analys*. Lund: Studentlitteratur.

Easton, David (1975). "A Re-assessment of the Concept of Political Support". *British Journal of Political Science*, 5(04): 435.

Ekman, Joakim & Amnå Erik (2012). "Political Participation and Civic Engagement: towards a new typology". *Human Affairs*, 22: 283-300.
doi: 10.2478/s13374-012-0024-1.

Europeiska Kommissionen, EU:s medborgarinitiativ – Officiella register (2016). Hämtad 2016-11-11, från, <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/welcome?lg=sv>

Europeiska Kommissionen, EU:s medborgarinitiativ – Steg för steg (2016). Hämtad 2016-11-11, från, <http://ec.europa.eu/citizens-initiative/public/how-it-works>

Europaparlamentet (2014) Europarl/Elections2014. Hämtad 2016-11-10, från <http://www.europarl.europa.eu/elections2014-results/en/turnout.html>

Gesis, Leibniz Institute for the Social Sciences. Eurobarometer 83.3 ZA5998. Hämtad 2016-10-01, från <https://dbk.gesis.org/dbksearch/sdesc2.asp?no=5998>
doi:10.4232/1.12356

Gherghina, Sergiu & Groh, Adriana (2016). "A poor sales pitch? The European citizens' initiative and attitudes toward the EU in Germany and the UK". *European Politics and Society*, 17(3): 373-387.
doi: 10.1080/23745118.2016.1166875.

Gilljam, Mikael (2003). "Deltagardemokrati med förhinder", i Gilljam, Mikael & Hermansson, Jörgen, (Red.), *Demokratins mekanismer* (uppl. 1:4), Malmö: Liber.

Gilljam, Mikael, Hermansson & Jörgen (2003). "Demokratins ideal möter verkligheten", i Gilljam, Mikael & Hermansson, Jörgen, (Red.), *Demokratins mekanismer* (uppl. 1:4), Malmö: Liber.

Greenwood, Justin (2012). "The European Citizens' Initiative and EU Civil Society Organisations". *Perspectives on European Politics and Society*, 13(3): 325-336.
doi: 10.1080/15705854.2012.702576

Harrebye, Silas & Ejrnæs, Anders (2015). "European patterns of participation – How dissatisfaction motivates extra-parliamentary activities given the right institutional conditions". *Comparative European Politics*, 13(2): 151–174

Hobolt, Sara B., Spoon, Jae-Jae & Tilley, James (2008). "A Vote Against Europe? Explaining Defection at the 1999 and 2004 European Parliament Elections". *British Journal of Political Science*, 39(1): 39-93.
doi:10.1017/S0007123408000422

Hobolt, Sara B. & Wittrock, Jill (2011). "The second-order election model revisited: An experimental test of vote choices in European Parliament elections". *Electoral Studies*, 30(1): 29-40.

Jarl, Maria (2003) "Deltagardemokraterna och den representativa demokratin", i Gilljam, Mikael & Hermansson, Jörgen, (Red.), *Demokratins mekanismer* (uppl. 1:4), Malmö: Liber.

Kaase, Max (1999). "Interpersonal trust, political trust and non-institutionalised political participation in Western Europe". *West European Politics*, 22(3): 1-21.
doi: 10.1080/01402389908425313.

Karp, Jeffery, Banducci, Susan & Bowler, Shaun (2003). "To know is to love it? Satisfaction With Democracy in the European Union". *Comparative political studies*, 36 (3): 271-292.
doi: 10.1177/0010414002250669.

Kentmen-Cin, Cigdem (2014). "Explaining willingness to use the European Citizens' initiative: Political cynism, anti-EU attitudes abd voting weight of member states". *Comparative European Politics*, 12(3): 301-318.

Kohler-Koch, Beate (2012). "Post-Maastricht Civil Society and Participatory Democracy". *Journal of European Integration*, 34(7): 809-824.

Kutay, Acar (2015). "Limits of Participatory Democracy in European Governance". *European Law Journal*, 21(6): 803–818.

Monaghan, Elizabeth (2012). "Assessing Participation and Democracy in the EU: The Case of the European Citizens' Initiative". *Perspectives on European Politics and Society*, 13(3): 285-298.
doi: 10.1080/15705854.2012.702573.

Norris, Pippa (2011). *Democratic Deficit – Critical Citizens Revisited*. Cambridge: Cambridge University Press.

Organ, James (2014). "Decommissioning Direct Democracy? A Critical Analysis of Commission Decision-Making on the Legal Admissibility of European Citizens Initiative Proposals". *European Constitutional Law Review*, 10: 422-443.

Oscarsson, Henrik & Holmberg, Sören (2013). *Nya Svenska väljare* (uppl. 1:2). Stockholm: Nordstedts Juridik.

Putnam, Robert D. (1993). *Making Democracy Work : Civic Traditions in Modern Italy*. Princeton: Princeton University Press.

Söderlund, Peter, Wass, Hanna & Blais, André (2011). "The impact of motivational and contextual factors on turnout in first- and second-order elections". *Electoral Studies*, 30: 689-699.

Teorell, Jan (2003). "Demokrati och deltagande - Tre ideal i teorin och praktiken", i Gilljam, Mikael & Hermansson, Jörgen, (Red.), *Demokratins mekanismer* (uppl. 1:4), Malmö: Liber.

Teorell, Jan, Sum, Paul & Tobiasen, Mette (2007) "Participation and political equality: an assessment of large-scale democracy", in van Deth, Jan W., Montero, José Ramón & Westholm, Anders (Red.) *Citizenship and Involvement in European Democracies: A comparative analysis*. London & New York: Routledge.

Verba, Sidney, Schlozman Kay L., Brady, Henry & Nie, Norman H. (1993). "Citizen Activity: How participates? What do they say?" *The American Political Science Review*, 89(2): 303-318.

Verba, Sidney, Schlozman, Karl. L. & Brady, Henry. E. (1995) *Voice and Equality: civic voluntarism in American politics*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press.

Zmerli, Sonja, Newton, Kenneth & Montero, José Ramón (2007) "Trust in people, confidence in political institutions and satisfaction with democracy", in van Deth, Jan W., Montero, José Ramón & Westholm, Anders (Red.) *Citizenship and Involvement in European Democracies: A comparative analysis*. London & New York: Routledge.

Appendix

Tabell 1. Regressionsanalys med interaktion för utbildning och EU-attityd som kontinuerliga variabler, övriga variabler dikotoma. Ostandardiserade b-koefficienter, standardfel inom parentes. Beroende variabel ECI.

	Modell 1 Utan interaktion	Modell 2 Med interaktion
Utbildning (kontinuerlig)	0.014*** (0.005)	0.025 (0.017)
Bra hushållsfinanser	-0.036*** (0.008)	-0.036*** (0.008)
God EU kunskap	0.111*** (0.008)	0.111*** (0.008)
Politiskt Diskussion EU	0.04*** (0.008)	0.040*** (0.008)
Tillit till EU	-0.010 (0.009)	-0.010 (0.009)
Känsla europé	0.088*** (0.009)	0.088*** (0.009)
Nöjd med demokrati	0.024*** (0.004)	0.024*** (0.004)
EU-attityd (kontinuerlig)	0.040*** (0.005)	0.051** (0.017)
Utbildning*EU-attityd		-0.003 (0.005)
Intercept	-0.011 (0.019)	-0.046 (0.054)
N	18075	18075
R2 (adjusted)	0.053	0.053

Kommentar: p=***p < 0.001, **p < 0.01, *p < 0.05

Kontroll för Logistisk regressionsanalys. Modell 1 resurser, motivation och EU-attityd.
 Modell 2 interaktion resurser och EU-attityd. Modell 3 interaktion motivation och EU-attityd.

Tabell 2. Logistisk regressionsanalys: Resurser, motivation och EU-attityds effekt på sannolikhet att använda ECI. Ostandardiserade b-koefficienter. Beroende variabel ECI.

	Modell 1 Resurser
Utbildning (låg som referens) Hög utbildning	0.158**
Medellång	0.168***
Hushållsfinanser (Dåliga som referens) Bra Hushållsfinanser	-0.183***
God EU-kunskap (Dålig som referens)	0.548***
Politiskt diskussion (Inte som referens)	0.197***
EU tillit (Inte tillit som referens)	-0.064
Känsla av att vara europé (Definitivt inte som referens) Definitivt	0.674***
Delvis	0.485***
Inte riktigt	0.088
Nöjd med demokratin i EU (Inte nöjd som referens)	0.115***
EU inställning positiv (Negativ som referens) Mycket positiv	0.594***
Ganska positiv	0.305**
Neutral	0.155
Ganska negativ	-0.073
Intercept	-2.014***
N	18075
R2	0.057

Kommentar: p=***p < 0.001, **p < 0.01, *p < 0.05

Tabell 3. Logistisk regressionsanalys med interaktion för utbildning respektive EU-kunskap och EU-attityd, dikotoma variabler. Beroende variabel ECI.

	Modell 1 Resurser	Modell 2 Motivation
Hög utbildning	0.086	0.176***
Bra hushållsfinanser	-0.164***	-0.165***
God EU kunskap	0.587***	0.417***
Politiskt Diskussion EU	0.204***	0.204***
Tillit till EU	0.027	0.024
Känsla europeé	0.504***	0.502***
Nöjd med demokrati	0.125***	0.124***
Positiv EU-attityd	0.183	0.146
Utbildning*EU-attityd	0.115	
EU-kunskap*EU-attityd		0.212*
Intercept	-2.019***	-1.988***
N	18075	18075
R2	0.054	0.054

Kommentar: p=***p < 0.001, **p < 0.01, *p < 0.05

Variablerna som är signifikanta respektive inte är signifikanta i den linjära regressionsanalysen är även det i den logistiska regressionsanalysen samt att effekten går i samma riktning. Således går dessa möjliga mätfel att uteslutas.